

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 5 grudnia 2025 r.

wniosku obrońcy skazanego **J.Ł.**

o wyłączenie sędziego od udziału w sprawie,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k., art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności

postanowił:

wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego A.R. od udziału w sprawie kasacyjnej o sygn. akt V KK 403/25.

UZASADNIENIE

W dniu 12 września 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynęły wniesione przez obrońców skazanego J.Ł. oraz przez obrońcę skazanej A.G. kasacje od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 30 września 2024 r., sygn. akt II AKa 221/22, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 27 lipca 2021 r., sygn. akt XVIII K 113/13.

Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą V KK 403/25 i zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej przydzielona sędziemu SN A.R. Po odebraniu zawiadomienia o składzie Sądu Najwyższego mającym rozpoznać kasację, obrońca skazanego J.Ł. - adw. K.B., powołując się na art. 41 § 1 k.p.k. oraz art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, art. 19 ust. 1 Traktatu o UE, art. 47 Karty Praw Podstawowych UE oraz

art. 45 Konstytucji RP, złożył wniosek o „zagwarantowanie skazanemu J.Ł. prawa do sądu niezależnego i bezstronnego, a co za tym idzie - wyłączenie od orzekania w przedmiotowej sprawie SSN A.R.”. W uzasadnieniu wskazał, że sędzia A.R. na urząd sędziego Sądu Najwyższego został powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3) oraz nawiązał do uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/2020), akcentując, że „stan prawny obowiązujący w dacie jej podjęcia nie uległ zmianie, a wszelkie argumenty w niej zawarte zostały następnie aprobowane i powielane w kolejnych orzeczeniach SN”. Zaznaczył również, że „w składzie Sądu Apelacyjnego w Łodzi, który orzekał w niniejszej sprawie, zasiadali sędziowie powołani w kwestionowanej procedurze nominacyjnej (...). Okoliczność ta przesądza o tym, że rozpoznanie kasacji przez sędziów powołanych w tożsamych warunkach ustrojowych naruszy także i standardy wyznaczone orzecznictwem TSUE co do kwestii obowiązku strzeżenia z urzędu przymiotów tzw. sądu ostatniego słowa”. Obrońca zwrócił też uwagę, że postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2025 r. sędzia A.R. został wyłączony od rozpoznania sprawy kasacyjnej o sygnaturze II KK 440/23.

Autor przedmiotowego pisma nadto wystąpił o wyłączenie od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego A.R. osób powołanych na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany w trybie określonym przepisami wspomnianej ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., ponieważ „udział w rozpoznaniu wniosku o wyłączenie stanowiłby naruszenie zakazu *nemo iudex in causa sua*. Prowadziłby on ponadto realnie do naruszenia standardu wynikającego z art. 6 ust. 1 EKPCz”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Do rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego A.R. od udziału w opisanej sprawie kasacyjnej został wyznaczony sędzia Sądu Najwyższego powołany do pełnienia tego urzędu przed 2018 r., zatem bezprzedmiotowy stał się wniosek obrońcy J. Ł. o wyłączenie od rozpoznania wniosku wskazanych ogólnie sędziów powołanych do Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa

ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. Niezależnie od tego celowe będzie nadmienić, że kwestia wyłączenia sędziego aktualizuje się dopiero wtedy, gdy zostanie on wyznaczony do składu mającego rozpoznać daną sprawę. Wydaje się, że miał to w polu widzenia autor wniosku, gdy pismem z 14 listopada 2025 r. wystąpił o „wskazanie nazwiska sędziego przydzielonego do rozpoznania tego wniosku” (k. 126 akt sprawy V KK 403/25).

Gdy chodzi o wniosek o wyłączenie od udziału w sprawie kasacyjnej sędziego Sądu Najwyższego A.R., to zasługuje on na uwzględnienie. Jest faktem, że wymieniony sędzia do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego został powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. W takim razie obrońca, przekonując o konieczności uwzględnienia wniosku, zasadnie nawiązał do mającej moc zasady prawnej uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, stwierdzającej m.in., że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Przekonujące argumenty, że wspomnianej uchwały nie zdezaktualizował wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, przedstawiono w szeregu orzeczeniach Sądu Najwyższego (zob. np. postanowienia: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 12 maja 2022 r., V KO 37/22; z dnia 17 września 2024 r., I KZ 26/24; uchwałę składu 7 sędziów z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 i in.). Zasługuje zatem na uwzględnienie inicjatywa obrońcy, by skład orzekającego w sprawie jego klienta Sądu Najwyższego nie nasuwał wątpliwości, w szczególności nie dawał podstaw do twierdzenia, że na tym szczeblu procedowania zaistniało uchybienie wskazane w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., jak też naruszenie standardu z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności wobec uznania, że skład orzekający nie stanowił niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą.

Okolicznością przemawiającą za uwzględnieniem wniosku było też podniesienie w kasacji zaistnienia w sprawie uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. z powodu nienależytej obsady orzekającego w sprawie Sądu Apelacyjnego w Łodzi, przy czym według skarżącego wadliwość ta wynika z udziału w składzie sądzącym sędziów powołanych do pełnienia urzędu na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. W takim razie zasadne jest przewidywanie, że sędzia A.R., również powołany do pełnienia urzędu na wniosek tak ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa, oceniałby kasację przez pryzmat własnego statusu zawodowego, co ujemnie rzutowałoby na obiektywizm Sądu. Analogiczną sytuację miał w polu widzenia Sąd Najwyższy, gdy w uchwale składu 7 sędziów z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, stwierdził m.in., że środek odwoławczy zawierający zarzuty dotyczące uchybienia w procedurze powołania sędziego, nie może być rozpoznany przez sąd, w skład którego wchodzi osoba powołana w takiej samej procedurze. Wypada uznać, że odnosi się to również do składu Sądu Najwyższego mającego rozpoznać kasację, w której treści, względnie w drodze uzupełniającej sygnalizacji, podniesiono zaistnienie wspomnianego uchybienia. Zaistniałaby bowiem sytuacja zbliżona do przypadku orzekania sędziego we własnej sprawie, sprzeczna z fundamentalną zasadą *nemo iudex in causa sua*, co w konsekwencji wywołałoby u stron, jak i w odbiorze społecznym przekonanie o braku bezstronności sądu i rzetelności procesu kasacyjnego.

Jakkolwiek wniosek o wyłączenie sędziego złożył obrońca tylko jednej z dwóch osób objętych postępowaniem kasacyjnym, wzgląd na zachowanie prawidłowości tego postępowania przemawiał za wyłączeniem sędziego A.R. od udziału w całej sprawie kasacyjnej o sygn. akt V KK 403/25, a nie tylko od udziału w sprawie skazanego J.Ł.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

[WB]

[a.ł.]

